

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Гена Георгиева Грънчарова, д.м.

за дисертационния труд на **Макрета Тодорова Драганова** на тема „Управление на ресурса време на ръководните кадри по здравни грижи в лечебните заведения“

С Решение на АС на МУ-Плевен (Протокол № 8/23.09.2013 г.) и Заповед № 2010/01.10.2013 г. на Ректора на МУ-Плевен проф. д-р Славчо Томов, д.м.н., съм определена за член на Научно жури и с Протокол №1/02.10.2013 г. от първо неприсъствено заседание съм избрана за Председател на Научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд на **МАКРЕТА ТОДОРОВА ДРАГАНОВА**, докторант на самостоятелна подготовка, главен асистент в катедра „Медицинска етика, управление на здравните грижи и информационните технологии“ при Факултет „Обществено здраве“ на МУ-Плевен, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ от професионално направление 7.4. „Обществено здраве“.

Кратки данни за докторантката

Макрета Тодорова Драганова е родена на 24.10.1965 г. в гр. Плевен. Завършва Полувисш медицински институт в гр. Плевен - специалност „медицинска сестра общ профил“ (1987 г.), след което работи 8 години в неврохирургия на УМБАЛ – Плевен. В периода 1991-1996 г. завършва магистратура по педагогика в ЮЗУ – Благоевград. Две години е била преподавател в Медицински колеж – Плевен и от 1998 г. след конкурс е асистент, старши и главен асистент във Факултет „Обществено здраве“. В периода 2001-2003 г. завършва втора магистратура и придобива професионална квалификация „магистър по здравен мениджмънт“. През 2002 г. полага успешно изпит за специалност по „Медицинска педагогика“ по линия на следдипломното обучение. Зачислена е за втора специалност по „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“, където ѝ престои полагагане на изпит.

Гл. ас. Макрета Драганова е водещ преподавател в специалността „Управление на здравните грижи“ - ОКС „бакалавър“ и „магистър“ по управленските и педагогическите дисциплини. Участва също в преподаването в специалностите „Медицинска рехабилитация и ерготерапия“ и „Опазване и контрол на общественото здраве“. Развива интензивна изследователска дейност по проблемите на управлението на здравните грижи. Работи активно в Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, където е председател на

комисията по професионална етика. Член е на Съюза на учените в България, на Европейската асоциация по общественото здраве, на Европейската асоциация по здравен мениджмънт и др. Има много добро ниво на компютърна грамотност и владеене на руски и английски език.

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 150 страници и е структуриран в четири глави: Литературен обзор; Цел, задачи, методи и дизайн; Резултати и обсъждане; Подходи за ефективно управление на времето с практико-приложен характер за професионалисти по здравни грижи; изводи, препоръки и приноси. Доказателственият материал е представен в 23 таблици и 32 фигури. Използвани са общо 205 литературни източници, от които 141 на кирилица и 64 на латиница.

Актуалност. В условията на нарастващ недостиг на човешки ресурси в здравеопазването, ефективното използване на времето на всички нива на здравно обслужване придобива изключителна актуалност. Това в още по-голяма степен се отнася за ръководителите по здравни грижи. Липсата на конкретни проучвания в тази насока в нашата страна е силен аргумент в полза на избраната тема на дисертационния труд.

Литературният обзор е тематично насочен към изясняване на основните характеристики на понятието „ефективно използване на времето” като са очертани главните препятствия за това в контекста на здравните грижи. Използвани са достатъчно на брой и подходящи по съдържание литературни източници, над 80% от които са от последните 10 години. Чрез задълбочения аналитичен характер на литературния обзор докторантката сполучливо извежда и обосновава теоретичната рамка на своето собствено изследване.

Целта на проучването е определена ясно и точно: да се проучи и анализира бюджетът на работното време на ръководителите по здравни грижи, да се установят неизползваните резерви от време и да се предложат подходи за подобряване на управлението на времето. За реализация на целта са формулирани прецизно формулирани шест конкретни задачи, които отразяват много добре отделните стъпки на проучването.

Методологията на проучването е добре обоснована. Изследването има комплексен характер с умело съчетание на анкетен метод, одит на времето под формата на самохронометраж, документален метод и експертна оценка. Продължителността на наблюдението, броят и видът на обхванатите здравни заведения и високата степен на отзоваване при всички категории изследвани лица (редови персонал, ръководители по здравни грижи, пациенти и експерти) га-

рантират добра репрезентативност на натрупания емпиричен материал. Използвани са подходящи описателни и аналитични статистически методи и показатели. Цялостният дизайн на проучването е доказателство за задълбоченото познаване и владееене от докторантката на съвременните методологични подходи в областта на социално-медицинските научни изследвания.

Представянето на резултатите е подходящо структурирано за отделните фази на проучването и е придружено с много добре оформени таблици и графични изображения. При обсъждането на собствените данни и извеждането на съответни изводи са използвани сполучливо сравнения с резултати, получени от други автори. Задълбоченият анализ на данните от самохронометража на бюджета на работното време е позволил на докторантката да изработи собствени класификации на основните дейности на главните и старшите ръководители по здравни грижи, което се прави за пръв път у нас.

На основата на собствените данни и задълбоченото проучване на литературата по проблема са предложени и подробно описани три интересни съвременни подходи за ефективно управление на времето: използване на коефициент за оценка на интензивността на работния процес, мрежово планиране и алгоритмизация. Особено ценен от практическа гледна точка е разработеният авторски алгоритъм за управление на времето на ръководните кадри.

Изводите от проучването са основа на конкретните препоръки към Министерството на здравеопазването, Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и медицинските университети и колежи.

Приемам напълно очертаните в дисертационния труд и в автореферата **приноси с теоретико-методичен и приложен характер.**

Проучването има подчертан иновативен характер по своята тематика и постановка. Това е първото проучване в България, което разглежда комплексно проблема за ефективното управление на времето сред ръководители по здравни грижи в болничните заведения.

Предложените класификации на дейностите на професионалистите по здравни грижи дават възможност за обективно регистриране на труда на професионалистите по здравни грижи и могат да бъдат използвани за остойностяване на дейностите и за оптимизиране на системите за заплащане на труда.

Авторефератът отразява синтезирано съдържанието на дисертацията, описва много добре методологията на проучването и представя по убедителен начин най-съществените резултати, изводи и препоръки от проучването.

Във връзка с дисертационния труд са публикувани 3 статии в научни списания, един пълнотекстов доклад от научна конференция и два материала от научни форуми с резюмета, от които един в чужбина.

Лични впечатления

Имам прекрасни лични впечатления от цялостната дейност на гл. ас. Макрета Драганова като преподавател и изследовател. Отличава се с изключително трудолюбие, организираност, скромност, комуникативност и умения за работа в екип. Трудно ми е да си представя развитието на специалността „Управление на здравните грижи” без нейната всеотдайна работа. Достигането до днешната защита е резултат на нейното изключително трудолюбие, задълбоченост и стремеж към себеутвърждаване на основата на реално положен труд и личен принос.

Заклучение

Представеният дисертационен труд се отличава с изключителна актуалност, оригиналност, методическа иновативност и прецизност, съдържа съществени теоретични и приложни приноси и убедително доказва способността на докторантката за работа с научна литература, за организация и провеждане на самостоятелни проучвания и умело прилагане на разнообразни методи за набиране и анализ на данни. Спазени са всички изисквания на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет-Плевен.

Това ми дава основание за положително становище и напълно убедено препоръчвам на останалите членове на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**” по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” на гл. ас. **Макрета Тодорова Драганова**.

28.10.2013

Плевен

Изготвил становището:

Доц. д-р Гена Грънчарова д.м.

